

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З НАРОДОЗНАВСТВА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Дошкільна освіта»
Спеціальність А2 Дошкільна освіта
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методика проведення занять з народознавства
Викладач (і)	Марчій-Дмитраш Тамара Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	0977635767
E-mail викладача	tamara.marchii@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є засоби, форми, методи, прийоми ознайомлення дітей дошкільного віку з українськими народними традиціями, культурою, звичаями, оберегами, символами та прилучення їх до національного духовного надбання українського народу. Освітній компонент «Методика проведення занять з народознавства» має на меті покращити психолого-педагогічну і методичну підготовку майбутніх вихователів з питань теорії та історії української народної педагогіки, української національної культури, символіки, оберегів, звичаїв, традицій тощо.</p> <p>Зміст дисципліни охоплює народознавчі поняття, основи передового педагогічного досвіду з використання народознавства в дошкільній освіті, зміст ознайомлення дітей з рідним краєм, національною культурою, традиціями, звичаями, методику роботи з художніми текстами, народознавчою літературою, складання сценаріїв свят, розваг, вечорів, розробки планів-конспектів занять, використання малих жанрів українського фольклору (прислів'я, приказки, загадки, утішки, забавлянки, мирилки, голосилки, легенди, оповідки, ігри тощо) відповідно до кожної вікової групи, актуальні проблеми становлення та розвитку українського народознавства.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти професійної компетентності в оволодінні практичними уміньми й навичками роботи з дітьми дошкільного віку для ознайомлення з народознавством.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомити майбутніх педагогів з витоками українського народознавства для подальшого творчого використання у навчанні і вихованні дітей дошкільного віку та з передовим педагогічним досвідом в галузі дошкільної освіти; - розширити уявлення студентів про українське народознавство, засоби, форми та методи використання народознавчого матеріалу у педагогічній практиці; - навчити складати плани-конспекти занять з ознайомлення дітей дошкільного віку з народознавством, сценарії розваг, національних свят. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

КК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (за стандартом вищої освіти України):

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові компетентності) (за стандартом вищої освіти України):

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі)

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПРН-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПРН-04 Розуміти і визначати особливості провідної — ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні.

ПРН-15 Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

Загальні компетентності (за професійним стандартом):

ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (**громадянська компетентність**).

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (**соціальна компетентність**).

ЗК.03 Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, поважати багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження 6 національної культурної ідентичності, творчого самовираження (**культурна компетентність**).

ЗК.06 Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності (**етична компетентність**).

Професійні компетентності (за професійним стандартом):

А Організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу:

A2 Організаційна

A2.1 Здатність забезпечувати здобуття дошкільної освіти державною мовою

A2.2 Здатність обирати ефективні методи, форми та засоби організації освітнього процесу відповідно до запитів та потреб здобувачів освіти

A2.3 Здатність організовувати ігрову (провідну) і інші види дитячої діяльності та підтримувати види діяльності, ініційовані дитиною

В. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

B2 Педагогічне партнерство

B2.3 Здатність до командної взаємодії

B3 Морально-етична

B3.1 Здатність враховувати культурні, релігійні, соціальні та мовні особливості родини під час освітнього процесу та здійснювати його незалежно від власних поглядів, стереотипів та упереджень.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18/8
самостійна робота	60/76

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
4	A2 Дошкільна освіта	другий	нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Теоретичні основи методики проведення занять з народознавства.	2/2	-	4/6
Тема 2. Історія розвитку етнопедагогіки як галузі народознавства	-	2/-	6/4
Тема 3. Завдання та зміст ознайомлення дітей дошкільного віку з елементами народознавства.	-	2/2	4/4
Тема 4. Обряди, звичаї, традиції українського народу.	2/-	-	4/6
Тема 5. Побут українського народу.	2/2	-	6/6
Тема 6. Ознайомлення дітей дошкільного віку з народними промислами, ремеслами та мистецтвом українського народу.	-	2/2	4/4
Тема 7. Малі жанри українського фольклору в роботі з дітьми дошкільного віку.	2/2	2/-	4/4
Тема 8. Українська народна казка в ЗДО.	-	2/2	4/6
Тема 9. Українські народні пісні та методика їх використання в роботі з дітьми дошкільного віку	-	2/-	4/6
Тема 10. Українські національні народні ігри в ЗДО.	2/-	-/2	4/6
Тема 11. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з символами України.	2/-	-	4/6
Тема 12. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з родинними стосунками та сімейними традиціями.	-	2/-	4/6
Тема 13. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з рідним краєм.	-	2/-	4/6
Тема 14. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з народною метеорологією.	-	2/-	4/6
ЗАГ.:	12/6	18/8	60/76
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	З урахуванням Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (https://surl.li/sehlgj). Вид контролю – екзамен. Максимальна кількість балів – 100.		

	Практичні заняття – 40 балів. Самостійна робота – 10 балів. Екзамен – 50 балів.
Вимоги до письмових робіт	Проводяться в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua . Оцінюються за 100-бальною шкалою.
Семінарські заняття	Практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з дисципліни, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття передбачають попередній контроль знань студентів. Оцінки за практичні заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен. Форма здачі – комбінована.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи

Проводяться в системі дистанційного навчання університету <https://d-learn.pnu.edu.ua>. Оцінюються за 100-бальною шкалою.

Академічна доброчесність

Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Карпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:

- Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція)
- Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція).
- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою:

<https://surl.li/ysmhoa>

Відвідування занять.

Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.li/yqibbb>).

Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://surl.li/sehlg1>).

Неформальна освіта.

Згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.lu/fkxdkf>) зараховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять. Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках НД освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8. Рекомендована література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovooho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Білан О. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / за заг. ред. О. Низьковської. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 256 с.
3. Дитина: освітня програма для дітей від двох до семи років / автор. колектив; наук. керівник В. Огнев'юк. К., 2016. 304 с.
4. Дроботій О., Кривоніс М. Патріотичне виховання в ДНЗ. К.: Ранок, 2017. 192 с.
5. Марчій-Дмитраш Т., Тринок В. Сучасні підходи до використання українських народних традицій у патріотичному вихованні дітей дошкільного віку. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2022. № 6 (11). 510 с. С. 264-277. <http://194.44.152.155:8080/handle/123456789/13023>
6. Морозенко М. Наші звичаї та традиції. К.: ІРІО, 2023. 208 с.
7. Народознавство. Творча майстерня народних митців / уклад. Л. Яковенко. Х. : Видавництво «Ранок», 2016. 16 арк. у папці.
8. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку [Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук] / за заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. К. : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
9. Marchii-Dmytrash T., Boryn G. Peculiarities of future educators' training for the forming of the fundamentals of national consciousness in children of older preschool age. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Pedagogy*, 10 (1) (2023), 187-196. [Vol. 10 No. 1 \(2023\) | Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University](https://journals.pnu.edu.ua/index.php/jpnu/article/view/6732/7028)
<https://journals.pnu.edu.ua/index.php/jpnu/article/view/6732/7028>
10. Marchii-Dmytrash T., Boryn G. Professional training of future educators for the usage of ethnological-aesthetic means in work with children of senior preschool age. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Pedagogy*, 9 (1) (2022), 123-130. doi: 10.15330/jpnu.9.1.123-130.
<https://journals.pnu.edu.ua/index.php/jpnu/article/view/6176>
11. Marchii-Dmytrash T. Organizing of educational space of institutions of preschool education: subject and ethnological environment. *Moderní aspekty vědy: XX. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká*

republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022. str. 624. S. 102-127.
<http://perspectives.pp.ua/public/site/mono/monography-20.pdf>

12. Matishak M.V., Marchii-Dmytrash T. M. Psychological and pedagogical conditions of future educators' training for the national-patriotic education of preschool age children. *Наука і техніка сьогодні* (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки»). 2022. № 7(7). 270 с. С. 98-112. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-7\(7\)-98-112](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-7(7)-98-112)

Додаткова література

13. Каплуновська О., Кичата І., Палець Ю. «Україна – моя Батьківщина». Парціальна програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку / за наук. ред. О. Д. Рейпольської. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 72 с.
14. Лаврик О. Україна. Все, що робить нас українцями. Х. : Віват, 2015. 256 с.

Інтернет-ресурси:

1. Програми розвитку дітей. Міністерство освіти та науки України. URL : <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/programi-rozvitku-ditey>

Викладач:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та
методики дошкільної і
спеціальної освіти

Тамара МАРЧІЙ-ДМИТРАШ